

Anmeldelse

Kampen om Broderierne

Forfattere: Kirsten Rykind-Eriksen og Esther Grølsted

Dansk titel: Kampen om Broderierne

Forlag: Museum Tusculanums Forlag

ISBN-13: 9788763547031

Udgave: 1. 2024

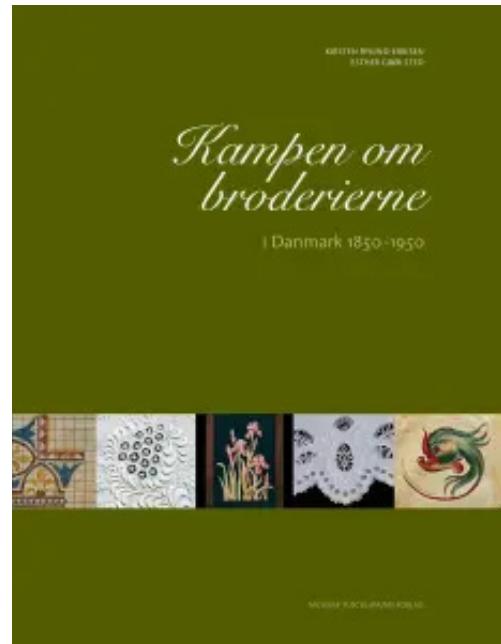
Omslagsgrafiker: Nina Grut

Originalsprog: Dansk

Sideantal: 548

Vejledende pris: 498,00 kr.

Anmeldt af: Lone Brøns-Pedersen

Dette værk handler om håndværk, kultur, dannelse, historie og kamppladser. Broderi er et håndværk, hvor sting i alle former og størrelser, farver og sammensætninger, er kendt langt tilbage i historien og anvendt i forskellige sammenhænge. I dette værk sættes fokus på årene mellem 1850 til 1950 med grundige nedslag i den betydning broderi har haft igennem de 100 år.

Titlen siger meget, for her beskrives, dokumenteres og illustreres ikke alene retten til at definere håndværket, broderi, som andet end håndværk, men også i den kontekst broderiet sker. Om det er kampen om historieskrivning eller kampen om kulturforståelse, beskrives det gennem samfundsmæssige og politiske ændringer. Som der står *"kvinder broderede for pynt og nytte, normer og holdninger samt kommunikation"*. Bogen medtager altså alle aspekter af broderi, helt fra den professionelle brodøse, designindustrien, modeindustrien, undervisning og til den der bare broderer derhjemme. Bogen fremsætter en tese om, at det at brodere var og er en bevidstgørelsesproces med udgangspunkt i at broderi ikke kun ser et kvindefag, men i høj grad har og har haft opdragende og dannelsesmæssige muligheder, men også gennem synliggørelse i det offentlige rum bruges som kampplads for holdninger.

Værket er opdelt i forskellige dele og kapitler, som kan læses selvstændigt. Her kan man dykke ned i Mønstre og motiver i modeblade og mønsterbøger, Industriudstillinger i ind- og udland, Brodøser og firmaer, Ideologier inden for bl.a. husflids- og højskoler.

Hvert kapitel er imponerende illustreret. Når emnet håndværk behandles, er foto, illustrationer, mønstre og teknikker beskrevet grundigt. Hvornår og hvordan er det broderede anvendt, hvem har lavet det, motivets sammensætning i hvilken stilart. Den tekniske del beskrives med fagtermer og begreber inden for materialer, stof og nåle, hvilken teknik er anvendt og hvordan er broderiet monteret. Alt det gør at læseren bliver meget klogere.

Der er også nogle interessante kvindeportrætter af brodøser, som gjorde broderi til deres erhverv, enten det var som huekoner, hjemmesyersker, brodøser ansat i firmaer, lærerinder eller dem der åbnede broderiforretninger. Samtidig var der kvinder, der blev kunstnere og blev kendte navne i internationale sammenhænge f.eks. Clara Væver. Flere af disse kvinder har dannet "skoler", altså bestemte retninger for håndværket, og har haft stor indflydelse på den tide, men som stadig fungerer den dag i dag.

Højskoletiden har en særlig plads i bogen, det var her tankerne om oplysning og dannelse blev udviklet bl.a. gennem Grundtvigs arbejde for at opbygge en fælles historie.

Hvad er god eller dårlig smag? Følger det tiden, traditioner, politiske bevægelser eller defineres det af amatører eller professionelle. Det spørgsmål belyses med citater og eksempler. Der var mange kræfter i 1850 til 1950 der prøvede at påvirke eller "opdrage" kvinderne til at have bestemte holdninger og udtrykke det gennem tekstilerne i beklædningen og boligen. Og

forskellige holdninger til kvindernes rolle i det mere urbaniserede samfund blev debatteret.

Bilag og appendix til sidst i bogen er spændende, med illustrationer og betegnelser af stingtyper og fagudtryk, der er eksempler og optegnelser over klædehandlere og magasinudgivere, navne på nogle kunstindustrielle frembringelser, materialeoversigter, udpluk af højskolernes kursusplan og en læreplan fra folkeskolen i 1938.

Forfatterne afslutter værket med kapitlet ”Mellem æstetik og god smag”. Æstetik forstået som noget sansepåvirkende, noget der vækker følelser eller tanker uafhængig af tid og sted. For forfatterne, var målet at belyse kampen om broderierne i perioden 1850 og 1950 og bidrage til at forstå den tid, set gennem et håndværk. *”Broderihistorien skifter karakter, når broderiet studeres fra flere forskellige sider samtidig”*